

Základné zručnosti a komunikácia pre pracovníkov v stavebníctve

Zhrnutie Smernica a tréningové materiály

Základné pracovné zručnosti

Kombinovaný tréning základných zručností a komunikácie pre nízkokvalifikovaných pracovníkov piatich rôznych európskych pracovných sektorov

Vzdelanie a kultúra

Leonardo da Vinci

ZÁKLADNÉ PRACOVNÉ ZRUČNOSTI

V ostatných rokoch sa vo väčšine európskych krajín venovala zvýšená pozornosť problematike „základných zručností“. Hlavným cieľom bolo objasniť, čo sa vo všeobecnosti chápe pod „funkčnou gramotnosťou“ a „funkčnou matematickou gramotnosťou“, ktoré sa definujú ako „schopnosť čítať, písať a hovoriť vlastným jazykom“ a „ovládanie matematiky na úrovni umožňujúcej vykonávanie bežných činností v zamestnaní a v spoločnosti“.

Tento študijný materiál je určený predovšetkým odborníkom v oblasti vzdelávania dospelých, školiteľom a učiteľom. Pozostáva z modulov a jeho hlavné kapitoly obsahujú informácie o cieľovej skupine, gramotnosti, matematickej gramotnosti a sociálnych zručnostiach. Táto štruktúra umožňuje jeho flexibilné používanie podľa konkrétnych požiadaviek.

Jeho prvoradým cieľom je rozvíjať základné zručnosti pracovníkov z matematiky a jazyka (čísla, jednotky merania, výpočty, čítanie s porozumením, krátke slohové práce). Súčasťou študijného materiálu sú aj dôležité sociálne a komunikačné zručnosti, ktoré sú pre túto profesiu nepostrádateľné.

GRAMOTNOSŤ: DIDAKTICÉ VÝCHODISKÁ

Obsah a ciele vzdelávania

Oboznámenie sa s označeniami a symbolmi a pochopenie ich významu: Zamerajte sa na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci!

- 1 Oboznámte účastníkov s rôznymi druhmi označení a symbolov pre pracovníkov v stavebnom priemysle (zákazové značky, príkazové značky, výstražné značky, bezpečnostné označenia, označenia umiestnenia hasiacich prístrojov).
- 2 Vyzvite účastníkov, aby k jednotlivým označeniam a symbolom priradili presný a správny význam.
- 3 Umožnite účastníkom, aby jednotlivé odkazy vysvetlili svojim kolegom či iným potenciálne zainteresovaným osobám (klientom, zástupcom iných spoločností, dodávateľom, okoloidúcim a pod.).
- 4 Aktuálny obsah vzdelávania sa musí vždy týkať pracoviska účastníkov (keď budete vyberať príklady, vždy uvažujte v kontexte každodenných pracovných skúseností účastníkov).
- 5 Práca s označeniami a symbolmi používanými v stavebnom priemysle zvýši všeobecný záujem účastníkov o otázky ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

Začnite na základnej úrovni gramotnosti (abeceda, abecedné poradie): Zamerajte sa na súvislosť učiva s pracovným prostredím!

V súvislosti s nácvikom písomných zručností si musíte uvedomiť, že v stavebnom priemysle pracuje veľký počet pracovníkov z východnej Európy, ktorí nepoužívajú našu (latinskú) abecedu a písmo. Preto je dôležité začať nácvikom písma na úrovni začiatočníkov.

Zvážte nasledovné:

- Všetky použité materiály a uvedené príklady musia byť použiteľné v praxi a vychádzať z reálnych skúseností (napr. pri nácviku zoradenia v abecednom poradí môžete použiť mená členov pracovnej skupiny).
- Prispôbte obsah výučby potrebám účastníkov a poukážte na jeho praktickú využiteľnosť: zamerajte sa na témy súvisiace s pracoviskom (napr. pri nácviku slovej zásoby je mimoriadne dôležité, aby sa účastníci oboznámili s názvami konkrétnych predmetov, nástrojov, strojov a zariadení, ktoré pri práci používajú).

Základné písomné cvičenia: Zamerajte sa na využiteľnosť učiva v každodennom živote!

Súčasťou praktických cvičení je vyplňanie tlačív a formulárov a vyhotovenie zoznamov a presných, prehľadných a komplexných záznamov.

Zvážte nasledovné:

- Aby bol obsah vzdelávania využiteľný v praxi, používajte autentické materiály a tlačivá, s ktorými sa účastníci stretávajú v každodennom pracovnom živote (napr. tlačivá používané na niektorých úradoch, registračné formuláre, životopisné tlačivá jestvujúcich spoločností a pod.).
- Požiadajte účastníkov, aby priniesli vlastné tlačivá a formuláre a motivujte ich k tomu.
- Cvičenia, pri ktorých sa účastníci učia vyplňať tlačivá, sa môžu stať aj východiskom na výmenu vzájomných skúseností, ktoré poskytnú konštruktívny pohľad na schopnosti, zručnosti, silné aj slabé stránky účastníkov a umožní prediskutovať ich úspechy a neúspechy z minulosti a budúce perspektívy. Takýmto spôsobom sa základné písomné cvičenia môžu stať základom komunikačného tréningu (kombinovaného s nácvikom sociálnych zručností), počas ktorého si účastníci osvoja efektívny prenos informácií v rámci skupiny.
- Cvičenia (napr. vyplňanie životopisných formulárov) môžu byť písomnou prípravou pre rozličné scénky, resp. hranie rolí pred skupinou (ako napríklad prijímací pohovor a pod.), resp. intenzívnym nácvikom sociálnych zručností.

Cvičenia na čítanie: Zamerajte sa na výber dôležitých informácií súvisiacich s pracovným prostredím!

Súčasťou nácviku čítania s porozumením sú cvičenia a skupinové aktivity zamerané na vyhľadávanie informácií v pokynoch či katalógoch (napr. katalógoch výrobcov). Účastníci sa napríklad naučia čítať a kontrolovať dodacie listy a sprostredkovať príslušné informácie spolupracovníkom. S účastníkmi môžete precvičovať aj čítanie textov a oznámení týkajúcich sa bezpečnosti (napr. ako bezpečne dvíhať bremená), alebo pokyny na správnu manipuláciu s materiálmi a ich skladovanie. Účastníci môžu pracovať s rôznymi príručkami, môžu ich pozorne čítať a o ich stručnom obsahu informovať spolupracovníkov alebo ostatných účastníkov.

Zvážte nasledovné:

- 1 Príklady vyberajte z aktuálneho pracovného života (katalógy a pod.).
- 2 Nezabudnite vždy poukázať na dôležitosť a užitočnosť nácviku čítania pre účastníkov (ako spôsobu uľahčenia ich každodennej práce).
- 3 Aby ste dosiahli dostatočnú efektívnosť práce s účastníkmi, ideálne vzdelávacie výsledky a pozitívnu zmenu:
 - a. cvičenia zamerané na písanie priebežne kombinujte s cvičeniami na čítanie,
 - b. často účastníkov povzbudzujte k tomu, aby si navzájom porovnávali výsledky, čím zároveň zabezpečíte komunikačný tréning a spätný pohľad na ich činnosť (pozri vzorové metódy a nástroje nižšie).

Vzdelávacie materiály pre gramotnosť

Tieto cvičenia sú uvedené v 2. časti tohto študijného materiálu (Pomôcky). Sú zamerané na nácvik značiek a symbolov, abecedného poradia, vyplňania tlačív, vyhľadávania a pochopenia dôležitých informácií.

MATEMATICKÁ GRAMOTNOSŤ

Obsah a cieľ vzdelávania

Zamerajte sa na súvislosť s pracovným prostredím a použiteľnosť učiva v každodennej práci!

Aby ste zvýšili úroveň základných matematických zručností účastníkov, metódy a nástroje uplatňované v tréningu pre pracovníkov v stavebníctve musia obsahovať predovšetkým úlohy a povinnosti, ktoré sú súčasťou ich každodennej práce na stavbe. Keďže je nevyhnutné, aby pracovníci v stavebníctve vedeli správne miešať materiály, musíte pre nich pripraviť rôzne cvičenia, pomocou ktorých si môžu osvojiť rôzne merania, jednotky objemu, stanovenie pomeru látok a výpočet priamej úmernosti. Jedným z cieľov tréningov takéhoto typu je zvýšiť záujem účastníkov o používanie matematických informácií a jazyka matematiky a zvýšiť ich schopnosti v oblasti matematických výpočtov, pomocou ktorých dokážu vypočítať pre nich potrebné údaje (je to dôležité najmä pri príprave zoznamu materiálu).

Cvičenia sa zameriavajú na tieto oblasti:

- 1 Základné matematické zručnosti, používanie matematických informácií
- 2 Používanie základných aritmetických úkonov
- 3 Precvičovanie bežných jednotiek merania
- 4 Precvičovanie a premena bežných jednotiek merania
- 5 Metrické jednotky dĺžky
- 6 Výpočet obvodu a obsahu
- 7 Percentá

Ďalšími základnými prvkami tréningu základných zručností pre pracovníkov v stavebníctve sú:

- Forma a priestor
- Počítanie s celými číslami
- Záporné čísla
- Zlomky
- Desatinné čísla
- Percentá v každodennom živote
- Práca s metrickými jednotkami dĺžky
- Základné matematické a aritmetické výpočty (napr. výpočet správneho množstva materiálu)

Zvážte nasledovné:

1. Všeobecné zopakovanie základov matematiky (teoretické aj praktické) a ovládania základných matematických úkonov (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie s pod.).
2. Vyhýbajte sa stresovým situáciám - dajte účastníkom na jednotlivé cvičenia dostatok času.
3. Všetky vzdelávacie materiály a použité príklady musia byť využiteľné v praxi a vychádzať z praktických skúseností účastníkov (ako nácvik zdvojnásobenia množstva materiálu, napr. cementu či piesku).

4. Zameriavajte sa na témy, ktoré sa týkajú bezprostredného pracovného prostredia účastníkov a poukážte na ich praktické využitie (pozri metódy a nástroje nižšie).
5. Používajte autentické materiály (napríklad tlačivá), ktoré účastníci využívajú vo svojej každodennej práci (tlačivá, ktoré sa používajú v niektorých firmách), a pomocou nich poukážte na praktický význam preberaného učiva.
6. Požiadajte účastníkov, aby si priniesli vlastné vzorové tlačivá a motivujte ich k tomu.
7. Cvičenia sa dajú vždy využiť ako východisko na vzájomnú výmenu skúseností, môžu sa stať konštruktívnym odzrkadlením zručností účastníkov, ich silných aj slabých stránok a zároveň východiskom diskusie o úspechoch a neúspechoch, ktoré účastníci v minulosti zažili a o ich budúcich perspektívach a pod..
8. Takýmto spôsobom sa základné matematické cvičenia môžu stať aj východiskom pre komunikačný tréning (spojený s nácvikom sociálnych zručností), počas ktorého si účastníci osvoja efektívnu výmenu informácií.
9. Cvičenia môžu byť aj písomnou prípravou na hranie rôznych scénok, ktoré účastníci zahrajú pred triedou, čiže intenzívnym praktickým tréningom sociálnych zručností.
10. Účastníci musia cvičenia vypracovať samostatne, aby ste mohli skontrolovať, do akej miery učivo zvládli. Výsledky porovnajte v rámci triedy.

Vzdelávacie materiály pre matematiku

Tieto cvičenia sú uvedené v 2. časti tohto študijného materiálu (Pomôcky). Sú zamerané na nácvik nasledovných oblastí:

- 1 Základné matematické zručnosti, používanie matematických informácií
- 2 Používanie základných aritmetických úkonov
- 3 Precvičovanie bežných jednotiek merania
- 4 Precvičovanie a premena bežných jednotiek merania
- 5 Metrické jednotky dĺžky
- 6 Výpočet obvodu a obsahu
- 7 Výpočet plochy stien
- 8 Percentá

KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI

Obsah a cieľ vzdelávania

Zamerajte sa na praktickú využiteľnosť poznatkov v každodennej pracovnej činnosti!

Aby pracovníci v stavebnom priemysle nadobudli v rozsahu základného kurzu sociálne a komunikačné zručnosti potrebné pre ich prácu, musíte sa sústrediť v prvom rade na komunikačné správanie účastníkov a rozličné aspekty riadenia konfliktov. Skupinová práca (hranie rolí, imitovanie pracovných situácií a pod.) sa musí sústreďovať rovnakou mierou na jazykové schopnosti (vyjadrovanie, adekvátne reagovanie, podávanie relevantných informácií spolupracovníkom, nadriadeným, zamestnávateľom, predstaviteľom iných spoločností a pod.) ako na počúvanie s porozumením (pochopenie jednoduchých vysvetlení a pokynov, aby pracovník dokázal plniť svoje povinnosti).

Hlavnými prvkami tréningu sociálnych zručností pre pracovníkov v stavebnom priemysle ďalej sú:

- Budovanie tímu
- Spolupatričnosť k tímu
- Tímový duch
- Sociálna zodpovednosť jednotlivca v rámci pracovnej skupiny spolupracovníkov
- Spolupráca medzi kolegami/spolužiakmi
- Zlepšenie vzájomnej pomoci

Zvážte nasledovné:

1. Navodte celkovo pozitívnu atmosféru otvorenosti a dôvery a postarajte sa o to, aby sa každý účastník / študent cítil pohodlne a uvoľnene počas práce na sebareflexii a komunikácii.
2. Vyhýbajte sa stresovým situáciám – dajte študentom na komunikáciu dostatočný čas.
3. Študentom vysvetlite, že efektívna verbálna komunikácia je pre pracovníkov v stavebníctve nevyhnutná, a že jasné podávanie informácií je nevyhnutné pre všeobecnú bezpečnosť všetkých pracovníkov a úspešné výsledky pracovného tímu.
4. Z týchto dôvodov sa sústreďte na to, aby si účastníci osvojili nasledovné zásady:
 - a. Hovorte vždy jasne a zreteľne.
 - b. Záležitosti oznamujte rýchlo, ale zároveň pozorne a vždy zrozumiteľným spôsobom.
 - c. Držte sa faktov.
 - d. Nezapomnite oznámiť všetky dôležité fakty.
 - e. Zachovajte poradie faktov.
5. Všetky materiály a príklady, ktoré použijete, resp. uvediete, musia byť vždy použiteľné v praxi a vychádzať z praktických skúseností účastníkov.
6. Aby sa učivo dalo aplikovať v praxi, zameriavajte sa na témy blízke pracovnému prostrediu (pozri metódy a vzorové pomôcky nižšie).
7. Ako dôkaz praktického využitia učiva používajte autentické materiály, s ktorými sa účastníci stretávajú vo svojej každodennej práci.
8. Požiadajte účastníkov, aby si priniesli vlastné materiály a pripravili vlastné príklady a motivujte.

Zvýšte povedomie účastníkov o rôznych úlohách a funkciách v rámci tímu:

- Kto čo robí na stavbe?
- Kto má aké zodpovednosti?
- Ako spolupracujeme ako tím?
- Kto má s kým pracovné vzťahy?
- Kto vydáva a kto prijíma pokyny?

- Sú úlohy zorganizované na rovnakej úrovni alebo nie?

Pri nácviku opisu obrazov a počúvania opisov sa zamerajte na:

- schopnosť účastníka zachytiť vzdialenosť, pomery a vzťahy podobnosti
- schopnosť akceptovať hľadisko iných
- schopnosť účastníka presne zobrazovať na základe verbálneho opisu iných

Cvičenia sa dajú vždy využiť ako východisko na vzájomnú výmenu skúseností, môžu byť konštruktívnym odzrkadlením zručností účastníkov, ich silných aj slabých stránok a východiskom diskusie o minulých úspechoch a neúspechoch a budúcich perspektívach a pod.

Cvičenia môžu byť aj písomnou prípravou na hranie rôznych scénok, ktoré účastníci zahrajú pred triedou (čiže intenzívnym praktickým tréningom sociálnych zručností).

Vzdelávací materiál pre komunikačné zručnosti

Tieto cvičenia sú uvedené v 2. časti tohto študijného materiálu (Pomôcky). Sú zamerané na nácvik nasledovných oblastí:

1. Budovanie tímu a spolupatričnosť k tímu
2. Tímový duch
3. Spolupráca medzi kolegami
4. Zlepšenie vzájomnej pomoci

Leonardo da Vinci

© 2006 BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining, Viedeň, Rakúsko
Tlač: Plankopie Eder, Viedeň, Rakúsko

Táto publikácia vznikla v rámci pilotného projektu LEONARDO DA VINCI „Základné pracovné zručnosti – Kombinovaný tréning základných zručností a komunikácie pre nízkokvalifikovaných pracovníkov piatich rôznych európskych pracovných sektorov“.

Tento projekt je financovaný Európskou komisiou prostredníctvom programu LEONARDO DA VINCI. Táto publikácia vyjadruje výhradne názory jej autorov a Komisia žiadnym spôsobom nezodpovedá za použitie v nej uvedených informácií.

Číslo projektu: A/04/B/F/PP-158.132

Pre nekomerčné účely. Elektronická verzia publikácie bude k dispozícii minimálne do 30. septembra 2009 na webovej stránke projektu:

<http://www.basic-skills-for-work.org>